

EFEKTY KSZTAŁCENIA

dla cyklu kształcenia 2013-2014

kierunek Logopedia z Fonoaudiologią

poziom kształcenia Studia stacjonarne II stopnia

profil praktyczny

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Jednostka prowadząca kierunek: Wydział Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku
2. Umieszczenie kierunku w obszarze/obszarach kształcenia (*wraz z uwzględnieniem dziedziny/dziedzin nauki*):

Inspiracją do utworzenia kierunku była refleksja naukowa nad zaburzeniami głosu i mowy oraz zachowaniami związanymi z procesem komunikacji językowej z otoczeniem. Jest to kierunek interdyscyplinarny, skupiający wiele dyscyplin medycznych (foniatria, audiologia, psychiatria, neurologia), filologicznych (językoznawstwo, pedagogika) i nauk ścisłych (akustyka, informatyka, fizyka). Ta interdyscyplinarność pozwala na kompleksową diagnozę zachowań ludzkich związanych z zaburzeniami językowymi i na tworzenie adekwatnych programów terapeutycznych związanych z patologią głosu, mowy i słuchu. Obserwuje się potrzebę wyszkolenia i wyodrębnienia specjalistycznej kadry wspomagającej procedurę diagnostyczno-leczącą prowadzoną przez foniatorów, audiologów i otolaryngologów. Wyodrębnienie tej specjalistycznej kadry warunkowałoby zrozumienie i integrację całokształtu problemów i wytyczało nowoczesne metody postępowania z pacjentami z zaburzeniami głosu, mowy, słuchu w aspekcie procesu komunikatywnego. Potrzeba ta jest dostrzegana w wielu krajach rozwiniętych. Ze względu na interdyscyplinarność zagadnień nie istnieje jednolita koncepcja funkcjonowania zawodów w tym zakresie. W Polsce bazuje się na wykonywaniu tych czynności przez osoby przyuczone – pielęgniarki, absolwentów policealnych studiów medycznych, audioprotetyków. Kadra pomocnicza powinna wspierać proces diagnostyczny, polegający na wykorzystaniu badań obiektywnych i zinterpretowaniu wyników; leczniczy – monitorujący wyniki badań w trakcie prowadzonej terapii oraz rehabilitacyjny, wytyczając program prowadzonej rehabilitacji i odpowiednio modyfikując go w zależności od otrzymanych rezultatów.

Poprawny głos, mowa oraz wydolny narząd słuchu zapewnia prawidłową komunikację z otoczeniem, stanowiąc warunek pełnego uczestnictwa w życiu społecznym jednostki.

3. Ogólne cele kształcenia oraz możliwości zatrudnienia i kontynuacji kształcenia przez absolwenta kierunku:

Profil praktyczny:

- a) wyszkolenie i wyodrębnienie specjalistycznej kadry wspomagającej procedurę diagnostyczno-terapeutyczną w patologii głosu, mowy i słuchu, prowadzonej dotychczas przez lekarzy specjalistów,
  - b) stworzenie jednolitej koncepcji funkcjonowania zwodów w tym zakresie,
  - c) wypracowanie zasad działań profilaktycznych zapobiegających powstawaniu patologii głosu, mowy oraz słuchu,
  - d) tworzenie kreatywnych programów terapeutycznych wykorzystywanych w rehabilitacji zaburzeń procesu komunikatywnego i monitorowanie efektów ich zastosowania,
  - e) umiejętność wykorzystania nowoczesnych technologii medycznych w praktyce fonoaudiologa-logopedy,
  - f) przygotowanie do samodzielnej pracy w placówkach oświatowych, służby zdrowia typu ambulatoryjnego, domach pomocy społecznej, rozgłośniach radiowych i telewizyjnych, placówkach kulturalnych oraz innych instytucjach zatrudniających osoby zawodowo pracujące głosem,
  - g) wykształcenie wysokospecjalistycznej kadry zajmującej się całokształtem zaburzeń procesu komunikacji z otoczeniem.
4. Związek programu kształcenia z misją i strategią UMB: Program kształcenia na kierunku Logopedia z fonoaudiologią jest zgodny z misją UMB, która zakłada „odkrywanie i przekazywanie prawdy poprzez kształcenie studentów”.
  5. Wskazanie, czy w procesie definiowania efektów kształcenia oraz tworzenia programu studiów uwzględniono opinie *studentów, absolwentów i pracodawców* : TAK
  6. Wymagania wstępne (*oczekiwane kompetencje kandydata – szczególnie w przypadku studiów drugiego stopnia*):
    - a) Dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia na kierunku Logopedia z Fonoaudiologią. Ze względu na unikatowy charakter kształcenia nie ma możliwości

zastępowania studiów I stopnia na kierunku Logopedia z Fonoaudiologią innymi kierunkami z tego obszaru.

b) Zdanie egzaminu wstępnego, którego zakres i formę ustala uczelnia.

7. Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta: Magister

II. KIERUNKOWE EFEKTY KSZTAŁCENIA

EFEKTY KSZTAŁCENIA DLA KIERUNKU (K) LOGOPEDIA Z FONOAUDIOLOGIA	OPIS KIERUNKOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA Po ukończeniu studiów II stopnia na kierunku Logopedia z Fonoaudiologią absolwent:	ODNIESIENIE DO EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA OBSZARU STUDIÓW MEDYCZNYCH
WIEDZA		
K_W01	Posiada poszerzoną wiedzę w zakresie anatomii narządu głosu, fizjologii procesu głosowego oraz patologii głosu o charakterze czynnościowym i organicznym.	M2_W02
K_W02	Zna uwarunkowania anatomiczne, patomorfologiczne, patofizjologiczne oraz czynnościowe diagnozowanych postaci dysfonii.	M2_W03
K_W03	Posiada szczegółową wiedzę w zakresie diagnozowania zaburzeń jakości głosu w oparciu o metody odsłuchowe, wzornikowe, wizualizację ruchomości fałdów głosowych, metody obiektywnej oceny parametrów akustycznych głosu.	M2_W03
K_W04	Posiada wiedzę w zakresie wpływu prowadzonej terapii foniatrycznej, logopedycznej czy rehabilitacji fizjoterapeutycznej na poprawę parametrów oceny jakości głosu, zezwalającą na monitorowanie efektów leczenia.	M2_W03
K_W05	Posiada rozszerzoną wiedzę lingwistyczną obejmującą płaszczyznę segmentalną i suprasegmentalną (intonacja, akcent, rytm, tempo) wypowiedzi oraz rozumie ich udział w procesie komunikacji werbalnej z otoczeniem.	M2_W03
K_W06	Posiada szczegółową wiedzę dotyczącą zaburzeń językowych, mowy i procesu komunikacji werbalnej, ich etiologii, diagnostyki oraz strategii postępowania terapeutycznego w dyslalii, w zaburzeniach mowy pochodzenia neurologicznego, audiologicznego oraz o podłożu psychogennym.	M2_W03
K_W07	Posiada szczegółową wiedzę z zakresu anatomii i fizjologii narządu słuchu i równowagi.	M2_W02
K_W08	Zna przyczyny i objawy schorzeń narządu słuchu i równowagi.	M2_W03
	Posiada szeroką wiedzę z zakresu diagnostyki	M2_W05

K_W09	audiologicznej i obrazowej narządu słuchu i równowagi.	
K_W10	Rozumie i zna zasady funkcjonowania aparatury i sprzętu stosowanego w protezowaniu pacjentów ze schorzeniami słuchu i mowy (aparaty słuchowe, implanty ślimakowe, implanty BAHA, protezy głosowe).	M2_W07
K_W11	Posiada wiedzę z zakresu możliwości terapeutycznych stosowanych w leczeniu zaburzeń narządu słuchu i równowagi.	M2_W03
K_W12	Zna zasady profilaktyki i prewencji patologii narządu głosu, mowy i słuchu.	M2_W06
K_W13	Wykazuje wiedzę z zakresu etiologii i diagnostyki w zakresie zaburzeń głosu i mowy u osób ze schorzeniami neurogennymi (afazja, dyzartria, dysglosja, dysfonia porażenna).	M2_W03
K_W14	Wykazuje wiedzę w zakresie zaburzeń głosu i mowy u osób ze schorzeniami psychogennymi (autyzm, mutyzm, logofobia, schizofazja).	M2_W03
K_W15	Posiada szczegółową wiedzę dotyczącą zaburzeń procesu komunikacji werbalnej u osób z zaburzeniami narządu słuchu.	M2_W03
K_W16	Wykazuje wiedzę w zakresie zaburzeń głosu i mowy u osób po zabiegach fonochirurgicznych, laryngektomiach częściowych i całkowitym usunięciu krtani.	M2_W03
K_W17	Posiada wiedzę z zakresu prawidłowej emisji i higieny głosu.	M2_W06
K_W18	Zna zasady funkcjonowania sprzętu i aparatury stosowanej w diagnostyce zaburzeń słuchu, głosu i mowy.	M2_W07
K_W19	Zna podstawy psychologii zdrowia ukierunkowanej na usprawnianie procesu komunikacji językowej z otoczeniem	M2_W03
UMIEJĘTNOŚCI		
K_U01	Posiada umiejętność klasyfikacji i oceny stopnia nasilenia stwierdzonej postaci dysfonii w oparciu o dane z badania podmiotowego i przedmiotowego.	M2_U05
K_U02	Posiada umiejętność samodzielnego przeprowadzenia badania i oceny narządu fonacyjnego po zastosowanej terapii foniatrycznej, logopedycznej czy rehabilitacji fizjoterapeutycznej.	M2_U06
K_U03	Potrafi samodzielnie skonstruować plan rehabilitacji zdiagnozowanej postaci dysfonii i wdrożyć adekwatny program terapeutyczny..	M2_U05
K_U04	Posiada umiejętność analizy obiektywnych wyników parametrów jakości głosu w ocenie stanu narządu fonacyjnego.	M2_U06
K_U05	Potrafi w sposób kompetentny zaprezentować posiadaną wiedzę i nabyte umiejętności w formie ustnego przekazu podczas prezentacji publicznych.	M2_U14

K_U06	Posiada pogłębioną umiejętność zastosowania wiedzy językoznawczej w diagnostyce zaburzeń mowy o podłożu neurologicznym, audiologicznym oraz psychogennym.	M2_U08
K_U07	Potrafi samodzielnie zaplanować oraz przeprowadzić proces postępowania logopedycznego u osób z zaburzeniami głosu i mowy pochodzenia neurologicznego, audiologicznego i psychogenne.	M2_U05
K_U08	Potrafi przeprowadzić badanie i zinterpretować wyniki otoskopii, otoskopii z użyciem mikroskopu, prób stroikowych i badania akumetrycznego.	M2_U02
K_U09	Potrafi wykonać i zinterpretować badania audiometryczne (audiometria tonalna i impedancyjna, audiometria mowy, badania BERA, otoemisja) i badanie ENG.	M2_U02
K_U10	Potrafi rozpoznać na podstawie badania podmiotowego i wzornikowego patologie narządu słuchu i równowagi.	M2_U05
K_U11	Potrafi na podstawie badania wzornikowego i interpretacji badań dodatkowych oraz dokumentacji medycznej zakwalifikować, zaplanować i przeprowadzić rehabilitację pacjentów audiologicznych (tympanoplastyki, implanty ślimakowe, implanty BAHA).	M2_U05
K_U12	Potrafi zaplanować i wdrożyć postępowanie logopedyczne u osób ze schorzeniami neurogennymi (afazja, dyszartria, dysglosja, dysfonia porażenna).	M2_U05
K_U13	Potrafi zaplanować i wdrożyć postępowanie logopedyczne u osób ze schorzeniami psychogennymi (autyzm, mutyzm, logofobia, schizofazja).	M2_U05
K_U14	Potrafi zaplanować i wdrożyć postępowanie logopedyczne u osób z zaburzeniami narządu słuchu.	M2_U05
K_U15	Potrafi zaplanować i wdrożyć postępowanie logopedyczne u osób po zabiegach fonochirurgicznych, laryngektomiach częściowych i całkowitym usunięciu krtani.	M2_U05
K_U16	Potrafi zaplanować i wdrożyć postępowanie edukacyjne z zakresu prawidłowej techniki tworzenia głosu.	M2_U05
K_U17	Potrafi prowadzić dokumentację medyczną procesu diagnostycznego – terapeutycznego i stosowanych metod rehabilitacji, służącą monitorowaniu efektów prowadzonej terapii zaburzeń głosu, mowy i słuchu.	M2_U13
K_U18	Potrafi dostrzec, zrozumieć i uszanować dodatkowe uwarunkowania kulturowe, religijne i etniczne problemów u chorych z zaburzeniami głosu i mowy, zaburzeniami językowymi oraz słuchu.	M2_U04
K_U19	Ma umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla kierunku logopedia z fonologia, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.	M2_U15
K_U20	Zna przynajmniej jeden język obcy w stopniu umożliwiającym kontakt z pacjentem (badanie podmiotowe,	M2_U15

	udzielenie porady) oraz korzystanie z fachowej literatury w codziennej praktyce klinicznej.	
K_U21	Potrafi formułować problemy badawcze, dobierać metody statystyczne do rodzaju danych i stosować pakiet statystyczny do opracowania wyników.	M2_U06
KOMPETENCJE PERSONALNE I SPOŁECZNE		
K_K01	Okazuje dbałość o prestiż związany z wykonywaniem zawodu fonoaudiologa – logopedy.	M2_K03
K_K02	Potrafi współpracować z foniatrą, audiologiem, logopedą oraz pracownikami administracyjnymi ochrony zdrowia w celu uzyskania jak najwyższych efektów prowadzonej terapii zaburzeń jakości głosu.	M2_K04
K_K03	Potrafi zainspirować otoczenie i zorganizować pracę zespołową w grupach społecznych objętych autorskim programem terapeutycznym.	M2_K04
K_K04	Jest świadomy potrzeby kontynuacji nauki przez całe życie zawodowe w celu stałego uaktualniania wiedzy i umiejętności zawodowych.	M2_K01
K_K05	Jest przygotowany do kierowania poradnią logopedyczną i do prowadzenia badań naukowych w dziedzinie zaburzeń jakości głosu, mowy, słuchu.	M2_K04
K_K06	Potrafi kierować zespołem realizującym zadania dotyczące edukacji w zakresie emisji i higieny głosu oraz profilaktyki i leczenia patologii głosu.	M2_K04
K_K07	Przestrzega tajemnicy zawodowej, praw pacjenta, w tym prawa do rzetelnej informacji na temat proponowanego postępowania diagnostyczno-terapeutycznego.	M2_K07

PRAKTYKI ZAWODOWE – LOGOPEDIA Z FONOAUDIOLOGIĄ – STUDIA DRUGIEGO STOPNIA

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Jednostka prowadząca kierunek: Zakład Fonoaudiologii Klinicznej i Logopedii
2. Umieszczenie kierunku w obszarze/obszarach kształcenia (*wraz z uwzględnieniem dziedziny/dziedzin nauki*): Jest to kierunek interdyscyplinarny, skupiający wiele dyscyplin medycznych (foniatria, audiologia, psychiatria, neurologia), filologicznych (językoznawstwo, pedagogika) i nauk ścisłych (akustyka, informatyka, fizyka). Ta interdyscyplinarność pozwala na kompleksową diagnozę zachowań ludzkich związanych z zaburzeniami językowymi i na tworzenie adekwatnych programów terapeutycznych związanych z patologią głosu, mowy i słuchu. Obserwuje się potrzebę wyszkolenia i wyodrębnienia specjalistycznej kadry wspomagającej procedurę diagnostyczno-leczniczą prowadzoną przez foniatorów, audiologów i otolaryngologów. Wyodrębnienie tej specjalistycznej kadry warunkowałoby zrozumienie i

integrację całości problemu i wytyczało nowoczesne metody postępowania z pacjentami z zaburzeniami głosu, mowy, słuchu w aspekcie procesu komunikatywnego. Potrzeba ta jest dostrzegana w wielu krajach rozwiniętych. Ze względu na interdyscyplinarność zagadnień nie istnieje jednolita koncepcja funkcjonowania zawodów w tym zakresie. W Polsce bazuje się na wykonywaniu tych czynności przez osoby przyuczone – pielęgniarki, absolwentów policealnych studiów medycznych, audioprotetyków. Kadra pomocnicza powinna wspierać proces diagnostyczny, polegający na wykorzystaniu badań obiektywnych i zinterpretowaniu wyników; leczniczy – monitorujący wyniki badań w trakcie prowadzonej terapii oraz rehabilitacyjny, wytyczając program prowadzonej rehabilitacji i odpowiednio modyfikując go w zależności od otrzymanych rezultatów. Poprawny głos, mowa oraz wydolny narząd słuchu zapewnia prawidłową komunikację z otoczeniem, stanowiąc warunek pełnego uczestnictwa w życiu społecznym jednostki. Praktyki zawodowe mają na celu wykorzystanie i ugruntowanie zdobytej wiedzy, w warunkach rzeczywistej pracy poradni/oddziału/placówki oświatowej, w bezpośrednim kontakcie z pacjentem dorosłym i dzieckiem.

3. Ogólne cele kształcenia oraz możliwości zatrudnienia i kontynuacji kształcenia przez absolwenta kierunku:

Profil praktyczny:

- h) wyszkolenie i wyodrębnienie specjalistycznej kadry wspomagającej procedurę diagnostyczno-terapeutyczną w patologii głosu, mowy i słuchu, prowadzonej dotychczas przez lekarzy specjalistów,
  - i) stworzenie jednolitej koncepcji funkcjonowania zawodów w tym zakresie,
  - j) wypracowanie zasad działań profilaktycznych zapobiegających powstawaniu patologii głosu, mowy oraz słuchu,
  - k) tworzenie kreatywnych programów terapeutycznych wykorzystywanych w rehabilitacji zaburzeń procesu komunikatywnego i monitorowanie efektów ich zastosowania,
  - l) umiejętność wykorzystania nowoczesnych technologii medycznych w praktyce fonoaudiologa-logopedy,
  - m) przygotowanie do samodzielnej pracy w placówkach oświatowych, służby zdrowia typu ambulatoryjnego, domach pomocy społecznej, rozgłośniach radiowych i telewizyjnych, placówkach kulturalnych oraz innych instytucjach zatrudniających osoby zawodowo pracujące głosem,
  - n) wykształcenie wysokospecjalistycznej kadry zajmującej się całością zaburzeń procesu komunikacji z otoczeniem.
4. Związek programu kształcenia z misją i strategią UMB: T A K

5. Wskazanie, czy w procesie definiowania efektów kształcenia oraz tworzenia programu studiów uwzględniono opinie *studentów, absolwentów i pracodawców* : TAK
6. Wymagania wstępne (*oczekiwane kompetencje kandydata – szczególnie w przypadku studiów drugiego stopnia*):
  - a) Dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia na kierunku Logopedia z Fonoaudiologią. Ze względu na unikatowy charakter kształcenia nie ma możliwości zastępowania studiów I stopnia na kierunku Logopedia z Fonoaudiologią innymi kierunkami z tego obszaru.
  - b) Zdanie egzaminu wstępnego, którego zakres i formę ustala uczelnia.
7. Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta: Magister

II. KIERUNKOWE EFEKTY KSZTAŁCENIA

Symbol	OPIS KIERUNKOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA Po ukończeniu studiów absolwent:	Odniesienie do efektów kształcenia w obszarze/obszarach kształcenia
WIEDZA		
W01	Posiada rozszerzoną wiedzę w zakresie terminologii stosowanej w symptomatologii, diagnostyce i terapii zaburzeń głosu, mowy i słuchu.	M2P_W01
W02	Posiada szczegółową znajomość anatomii i fizjologii narządu głosu, słuchu i równowagi.	M2P_W02
W03	Zna objawy, przyczyny oraz metody diagnostyki zaburzeń mowy o etiologii neurogennej i psychogennej.	M2P_W03
W04	Zna przyczyny oraz metody diagnostyki zaburzeń słuchu u noworodków i wcześniaków.	
W05	Zna metody oceny rozwoju mowy, rozwoju motorycznego, emocjonalno-społecznego oraz metody oceny zaburzeń językowych u dzieci.	
W06	Zna fizjologiczne uwarunkowania rozwoju mowy i jej zaburzeń.	
W07	Zna zasady edukacji pacjenta w zakresie zachowań prozdrowotnych – higiena głosu i słuchu, profilaktyka raka krtani.	M2P_W06
W08	Zna zasady funkcjonowania aparatury do wykonywania przesiewowych badań słuchu u noworodków i zasady postępowania w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w badaniu.	M2P_W07
W09	Zna zasady pracy z mikrofonem oraz pracy przed kamerą.	

W10	Zna podstawy retoryki dziennikarskiej, zasady tworzenia tekstów informacyjnych.	M2P_W10
W11	Zna podstawowe techniki autoprezentacji.	M2P_W12
UMIEJĘTNOŚCI		
U01	Potrafi wykorzystać język ciała w komunikacji niewerbalnej, potrafi kształtować parajęzyk i metakomunikaty, zna podstawowe gatunki wypowiedzi.	M2P_01
U02	Potrafi przygotować aparat oraz przeprowadzić badanie otoemisji akustycznych.	M2P_U02
U03	Potrafi przygotować i wykonać inhalację, przeprowadzić pielęgnację protezy głosowej i rurki tracheotomijnej.	
U04	Potrafi przeprowadzić edukację pacjenta z zakresu higieny głosu, słuchu, profilaktyki rozwoju infekcji górnych dróg oddechowych oraz raka krtani.	M2P_U03
U05	Potrafi zdiagnozować, zaproponować odpowiedni plan postępowania oraz przeprowadzić terapię logopedyczną u pacjenta z zaburzeniami mowy o etiologii neurogennej i psychogennej.	M2P_U05
U06	Potrafi przeprowadzić ćwiczenia wyrazistości mowy, ćwiczenia oddechowe i fonacyjne.	M2P_U10
U07	Potrafi zorganizować i przeprowadzić zajęcia wspomagające rozwój mowy, kształtowanie odruchów pokarmowych.	
U08	Potrafi przygotować pisemny raport z procesu diagnostyczno-terapeutycznego.	M2P_U13
U09	Potrafi ustnie zaprezentować wyniki swojej pracy i planowane działania diagnostyczno-terapeutyczne.	M2P_U14
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K01	Jest świadomy potrzeby kontynuacji nauki przez całe życie w celu uaktualniania wiedzy i umiejętności zawodowych oraz potrafi inspirować do działania otoczenie.	M2P_K01
K02	Rozpoznaje problemy, które są poza zakresem jego kompetencji i wie do kogo zwrócić się o pomoc.	M2P_K02
K03	Okazuje dbałość o prestiż zawodowy i właściwie pojętą solidarność zawodową.	M2P_K03
K04	Potrafi zorganizować pracę zespołu.	M2P_K04
K05	Dbą o bezpieczeństwo własne, współpracowników oraz pacjenta.	M2P_K07

UWAGI: należy określić wszystkie efekty kierunkowe dla efektu obszarowego.

* *Objaśnienia oznaczeń:*

W – kategoria wiedzy

U – kategoria umiejętności

K – kategoria kompetencji społecznych

M – obszar kształcenia w zakresie nauk medycznych, nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej

01, 02, 03 i kolejne – numer efektu kształcenia

.....
(pieczęćka i podpis Dziekana)